

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se scotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

O datorință a noastră.

Dieta ungară (mai mult maghiară ca ungară cum ar trebui să fie), și-a reluat activitatea. Și activitatea ei în această sesiune este pentru noi Români mai mult ca ori-când importantă. Iată de ce: Ministrul președinte Tisza printr-acele două obiecte ce se vor supune desbaterilor dietei, a avisat și proiectul de schimbare a regulamentului dietei într-acolo, ca obstrucția ce azi e posibilă când numai voiește cutare partid parlamentar a să folosi de ea, să se facă pentru viitor imposibilă, cel puțin față de anumite obiecte ce se supun desbaterilor parlamentului, cum e de pildă votarea contingentului de recruți pentru miliție și votarea indemnitațiilor bugetare. De asta are guvernul lipsă mai mare (de bani și de soldați), asupra celorlalte lucruri apoi, poftescă cei-ce doresc obstrucție, și facă câtă le cere inima!

Firește e acest lucru, smulgerea unei puternice arme din mâna opoziției; (smulgere de care cel puțin în visurile noastre gândim, că odată-odată s'ar putea să ne pară și nouă nemaghiarilor, rău de tot că s'a sevârșit!...), — și pentru asta opoziția a plecat din țară spre Pesta cu inimă furioasă, cu gânduri grele ca de plumb și gata iară de războiu! Ori va fi însă gata ori nu, Tisza Pișta, volnic și brutal cum se dovedește, are să execute modificarea, cu ori-ce preț! E dar nădejde de o nouă și înverșunată luptă parlamentară, doar mai dărză și ca cea văzută anul trecut.

Noi însă prevedem, că lupta furioasă a opoziției va avea același sfârșit ridicol, pe care a avut-o și cea de anul trecut terminată în primăvara acestui

an prin îmbrățișarea lui Tisza cu Thaly.

Iar cine va avea după aceea să plângă, vom fi — noi Nemaghiarii. Da, noi. Căci Tisza a anunțat în dietă și planul de lege despre reforma școalelor, și această bucată de pradă a fost cu care a domolit el și în primăvară opoziția. I-a zis: de nu avem mână liberă dela Viena să facem ce vrem cu armata, uite ni-să dă să facem ce vrem cu școalele popoarelor nemaghiare! Vom face din acelea pepiniere de maghiarisare, dacă din armată nu putem încă! Și opoziția s'a bucurat de bucată de pradă ce s'a promisă a să zverli în gura de bălaur a șovinismului, și a tăcut.

Acum să vor sfâdi iară ca Țiganii, pentru regulamentul dietei, apoi va fi tras pe scenă un alt ridicol Thaly, să facă pace, și o vor face, — făgăduind guvernul că va îndoi asprimea loviturii asupra școalelor nemaghiare, lucru ce chiar îl cere opoziția, — și iar va fi pace făcută... pe pielea noastră!

In fața acestei situații, o datorință mare ni-se impune! Să ne adunăm poporul în țara întreagă în mari meetinguri de protestare, să ne ridicăm cu putere glasul de protestare contra loviturii de secură ce se pregătește culturii noastre naționale!

Când s'a introdus întâi limba maghiară ca studiu obligat, deși secundar, în școalele populare, șefii bisericilor și cărturarilor au protestat solemn și demn, din zeci de adunări impunătoare!

Azi, când despiciătura atunci începută, să lărgeste până la os, — am fi nedemni de înaintașii noștri, de n'am sări dela vladică până la opincă, să protestăm din toate puterile noastre!

Sășii, blăjini și resignații Sași, chiar și ei iau ținută contrară acestei legi. Comitetul lor central electoral, în conferința ținută zilele acestea la

Sibiu, a hotărât a provoca pe deputații Sași, să pășască toți contra proiectului în dietă.

Cu cât mai mare e această datorință pentru noi, care avem de a perde de douăsprezece-ori atâta cât concetățenii noștri Sași!

Cei chemați, la muncă!

Resistența pasivă.

„Kronstädter Zeitung“, organul Sașilor Brașoveni, publică un articol, reprodus și de „Gazeta“ la loc de frunte, care e un fel de amenințare la adresa cercurilor conducătoare politice, că de vor împinge mai departe popoarele nemaghiare pe căile prigonirilor, apoi n'ar fi eschis, ca și Sașii să se gândească la rezistență pasivă față de stat! „Gazeta“ reproduce articolul ziarului săsesc, ca un fel de argument în favorul poziției sale pasiviste, par'car vrea să ne zică nouă: Iacă și Sașii, cari n'au fost nici odată pasiviști, să gândească ar putea să treacă la pasivitate, la înțelepciunea politică, pe care noi demult am văzut-o și am pus-o în practică. Și asta chiar pe când voi părăsiți această înțelepciune, trecând la activitate. Dacă nu așa ar fi raționat, nu ar fi publicat la loc prim meditațiile pasiviste ale organului săsesc.

Decât că pasivitatea pe care o vizează organul săsesc, noi nu am practicat-o nici odată, prin urmare pasiviști în acest înțeles extremist și ideal al principiului, noi n'am fost, că n'am putut ori n'am știut fi. O atare pasivitate, da, o înțelegem și noi, ea cumpănește cât o zdravănă activitate, dar pentru a ajunge să o poți practica, trebuie să fi mult și foarte activ în propovăduirea ei și să ai un popor care să te înțeleagă din o vorbă două!

Organul săsesc anume vorbește despre pasivitatea Ungurilor contra stăpânirii absolutiste austriace după 48, când ei nu mai plăteau dările, ci lăsau să le incaseze cu miliția, pricinuind erariului mai mari pagube ca sumele incassate, și altele! Și să

gândește la rezistența pasivă și mai minunată a poporului italian din Lombardia și Veneția contra stăpânirii streine austriace înainte de 1866, despre care spune următoarele:

»Același lucru (rezistență pasivă) s'a întâmplat aproape pe același timp în Italia, unde cele două provincii de nord, Lombardia și Veneția aparțineau Austriei. Întreaga populație de acolo alcătuia așa zicând un complot, deși nu se conjuraseră cu jurământ și după anumite statute. Era de ajuns, dacă șefii secreți, pe cari adesea nici nu-i cunoșteau, dădeau parola: »Din ziua cutare și cutare nu se mai primesc bancnote«, — și banii de hârtie erau scoși din circulație, statul trebuia să plătească cu monedă. Era de ajuns să se anunțe, ca nimeni să nu mai cumpere tutun și țigări dela tutungerii, fiindcă monopolul tutunului îmbogățește pe asupritori, și populația începea să nu mai fumeze, iar tutungeriile steteau goale! Vai de bărbatul care nu ar fi vrut sau n'ar fi putut renunța la fumat. Nevasta illovia pipa sau țigara dintre dinți, în mijlocul unei ploii de cuvinte, ce nu prea s'amenau a desmierdări! Măsura aceasta păgubea enorm visteria, deficitul creștea din zi în zi și budgetul statului se ducea pe copcă!

»Ceva mai târziu făcură tot așa Polonia din Rusia, și când au crezut, că sunt destul de tari, au isbucnit la 1863, deși fără rezultat.

»Am fi într'adevăr curioși, ce s'ar face, dacă naționalitățile din Ungaria ar învăța dela poporul maghiar conducător, și rezistența pasivă? Dacă naționalitățile ar ajunge la conștiința, că ele pe basa legilor patriei au și anumite drepturi, a căror executare posedă drepturi inalienabile de a o cere, și dacă ar soma pe deputații de limba lor, să pretindă în dietă rigurosa executare a legii (44:1868) ce poartă frumosul titlu: »Despre egala îndreptățire a naționalităților«, oare nu ar hăui »onorabila Cameră« (dieta ungară)?

Și organul săsesc la o atare pasivitate face aluzie. El numai o atare pasivitate ar propovedi la cas de

ertremă nevoie, — dar de o pasivitate așa cum la noi s'a făcut, ca ea să aibă mai mult înfrățirea unui somn, a unei trândăvii, fără unire între inteligență și popor, — de o atare »pasivitate« organul săsesc nu s'ar putea însufleți, precum nu ne putem nici noi. Și de aceea, fiindcă de o atare pasivitate ideală nu prea putem visa, apoi la toată întâmplarea e mult mai bună activitatea generală propovăduită de noi, ca mijloc de școală politică cu poporul, școală în care să-l întărim în conștiința drepturilor sale!

Primejdie pentru popor.

— Primejdia pelagrei. —

Ținem de o datorință a noastră a atrage luarea aminte a cărturarilor din popor, iar de o datorință a acestora apoi, a da vorba cât mai departe în întreg poporul, mai ales în păturile lui mai serace, asupra unei primejdii foarte serioase, ce amenință pe bieții oameni dela sate, în iarna asta!

În urma anului economic nenorocit, se știe că cucuruzul, aproape singura pâine a poporului nostru sărac, nu s'a dezvoltat cum se cade, și într-un-cât s'a dezvoltat acum mai în toamnă, n'a avut timp prințios și destul pentru a să coace cum se cade.

În cele mai multe hotare, oamenii au cules rodul așa cum l'au putut avea, slăbuț și moale în boabe, necopt din de-ajuns. Să pun apoi și-l întind pe pod, pe sub streșini, pe unde pot, ca să se coacă așa, ce nu s'a coapt în locul său natural, pe paiu în câmp. De fapt cucuruzul cel necopt aci nu întră atât să mai coace, cât mai mult să zbârcește și să mucezește totodată, și în această mucezure zace apoi primejdia cea mare pentru sănătatea poporului!

În mălaiul făcut din astfel de cucuruz necopt de-ajuns și mucezit, să dău omului microbii pur-

FOIȚA

Cântarea pustiirii.

Preved o zi fulgerătoare
In strălucirea ei de sînge,
Cînd de porniri răzburătoare
A lumii temelii s'or frînge;
Cînd se va năvira pămîntul
Și va urla sălbatec vîntul
Iar mamele vor plînge.

II.

Cînd din hotară în hotară
S'or răzvrăti martirii sorții;
Cînd mi de glasuri de fanfară,
Vor răspîndi cîntarea morții,
Și-un glas, trecînd din gură'n gură
In suflăt adormita ură
Va deștepta-o iară.

III.

Cînd răbdurii, — pătimașii,
S'or înfrăți să se răzbură...
Cînd s'or schimba în tigri lașii,
In focul luptelor nebune.

Cînd toate-or clocoti ca marea,
Cînd mila și cu îndurarea
Va dispărea din lume.

IV.

Cînd tăvălindu-să 'n fărîmă,
Se vor mușca 'ntre ei, copiii,
Și duși de patimă păgînă,
Vor rîde 'n fața morții, viii...
Cînd din palate aurite
Și din comori îngrămădite
Cenușe-o să rămînă!..

V.

Iar eu, rînit, zdrobit în cale,
Aș vrea să văd, să pot pricepe...
De vraja morții generale
A mele gînduri să s'adepe...
Apoi să mor, să mi peară știrea,
Încredințat că pustiirea:
Abea acum să 'ncepe...

Cluj, 1904.

V. E. M.

Nocturnă.

Tu esti?!
Încet... încet,
Să nu trezim liniștea nopții —
Domol... domol,
Să nu se deștepte tăcerea —
Vino, sărută-mă,
Dar mulcom... mulcom —
Și spune-mi ce face?!
Doarme?!

Vino!
Te-acopăr cu vîlul
Durerii dinții ș'al iubirii din urmă,
Ce n'o știe, n'o vede, n'o simte
nimeni...

O clipă-i!
Ușor... ușor,
Pe-o rază de lună,
Prin neguri de stele,
Prin pulberi de lumi,
Prin ether,
Departee... departee,
La marginea fără de țărături...

Am ajuns!
Ascultă?!... E degetul Domnului,

Lunecînd pe raze... E musica sferei!
Deschide ochii — E zimbetul ne-
mărginirii!
Adulmecii?!... E ne'nchipuitul:
E cîntec, e zimbet, noroc și lumină!
O simți?!...
E iubirea!

„Vino!
„Sorii, să ne fie martori
„Și fulgerii albastrii,
„Spuză negurii de stele,
„Ploaia pulberii de aștrii!“
„Vino!... Doina vecinicii
„Ne-a fi cîntecul de nuntă,
„Glas de binecuvîntare —
„Vorba vremilor cărunță!...
„Vino!... Te iubesc!... din chaos,
„Din a neființei spume,
„Vom crea o nouă viață,
„Vom trăi o nouă lume!...“

Încet... încet,
Să nu se deștepte —
Domol... domol,
Să nu se trezească —
Ușor... ușor,
Prin ether,
Prin pulberi de lumi,
Prin neguri de stele,
Pe-o rază de lună...

Vezi colo pămîntul?!
Departee... departee...
Un sfîrm de schintei —
Sunt zorile zilei...
O clipă-i!
Adio...

Încet... încet,
Să nu se trezească —
Ușor... ușor,
Să nu se deștepte
Și să nu te știe,
Că tu, că suflătul ei
Ai fost aevea la mine...
Adio!
Să creadă, că-i vis —
C'a fost vis...

H. 1904.

Victor Bontescu.

Kemencsik Jonaș în România.

de SIPULUS.

(Urmare și fine.)

Măncătorul de oameni.

Putîni știu aceea, ce D-Ta vei auzi acum. Înainte de a m'fi abătut în portul acesta al liniștii cetățenești, eu am trăit o viață plină de aventură.

tători ai teribilei boale *pelagra*, de care pân'acum pe noi ne-a cam păzită D-zeu, dar care face fraților nostri din România, cum și popoului în Italia, și în alte țeri, grozave gânduri, căci s'a incubat și s'a lătit tare prin sate, bolnăvid leasă poporul! Și e o boală foarte grea, e un fel de înveninare a organismului prin stricăciunea hranei intrată în trup și trecută în sânge, și medicii nu mai ajung să lupte contra ei!

Am lipsi dela datorința noastră de nu am atrage de cu vreme luarea aminte a cărturarilor nostri din popor asupra acestei primejdii, rugându-i ca ei, la rândul lor, să propoveduiască popoului cuvântul de pază, în biserici, și la ori-ce adunare de popor. Că omul sărac și necăjit, nu știe ce face, când își prăjește cucuruzul necopt și apoi așa, mai umed ca uscat, îl macină cum poate și face din el mălaiu, — pe când de vor ști, mulți se vor păzi și prin asta sănătatea multora se va scăpa de un mare necaz.

Ajute-se oamenii cum pot, dar caute a măcina și a face mălaiu numai din cucuruz sănătos, iar cel dat spre mucezure, se nu-l iee, nici se-l folosească de-l au deja.

Și — mai ales aduceți, fraților cărturari, aminte popoului, de lipsa de inimă a unor venzători de bucate, mai ales a jidanilor, — cari folosesc tocmai acest an mizerabil, pentru a-l jăfui mai rău pe popor. Și anume ei cumpără de prin magazine de bucate, de pe piețe, de unde pot, cucuruz cât bun cât rău, și apoi grijindu-l și mai rău, îl lasă de se strică și din cât l'ar fi putut păstra bnn. Iar cum anul acesta tot cucuruzul a suferit și nu s'a copt bine, aplicarea lui spre stricare e cu mult mai mare ca în alți ani, când s'a copt de sunău grăunțele de uscate!

Să-și deschidă deci bieții oameni bine ochii când cumpăra, că dela cine și ce cumpăra, ca să nu-și cumpere pe bani scumpi — boală în oase!

D-Ta, care ca marinar ai umblat lumea, vei înțelege ce însemnează aceasta.

Roșind, mi-am plecat ochii în pământ năntea lui.

Mai întâi am vrut să emigrez în America, dar la Rakospalota am rămas de tren și m'am așezat în Pesta nouă. O vreme m'am susținut ca strajă de noapte, căci cu înfățișarea mea, pentru slujba de zi, nu mă primea nimenea. Dar de când orașul își pusese și păzitori de noapte, se întemplau și mai multe spargerii. Pentru asta au închis pe toți păzitorii de noapte. Eu mi-am dovedit nevinovăția, căci eu totdeauna durmeam, dar tocmai pentru asta, m'au lăpădat. Pentru slujba care recere trezie, hotărât că nu m'am născut. Atunci m-am hotărât să pășesc pe o astfel de carieră, pe care omul se poate ținea și fiind somnuros. Posiția academică tare mă atrăgea, dar n'am avut protecție. Să ajung conducător de tren la un tren vicinal, încă îmi plăcea, dar n'aveam legături între acționari. Contra voinței mele am ajuns înmanuator la societatea de apărare a creditorilor, și deși din inimă blăstămam adunătura creditorilor, slujeam totuși cu credință societății, până ce și-au făcut și datorișii societatea lor. Atunci am trecut la asta, căci asta era cu mult mai populară și mai puternică. Iar ca să am o calificăția deplină, am făcut și

Viriliștii români

din comitatul Hunedoarei.

Comisiunea verificatoare a comitatului Hunedoarei a compus zilele acestea lista viriliștilor. În listă se află 258 de inși. Cel din urmă virilist plătește o dare directă de 332 cor. 26 fil., iar cel dintâi 8429 cor. 41 fil. Între 258 viriliști se află 41 Români și anume următorii:

- Dr. Ioan Mihu, Orăștie 3765.40
Ioan Baciu, Hațeg 1400.71
Ioan I. Vulcu, Orăștie 1270.55
Ionuț Ștefănescu, Cugir 1268.31
5. Todor Doboș, Hațeg 1265.99
* N. Vlad, Orăștie 938.34
* Dr. Aurel Vlad, Orăștie 918.—
* M. Bontescu, Hațeg 912.—
N. Pop, Petroseni 612.40;
10. * P. Șinca Simeria 583.04
* Dr. G. Suciu, Hațeg 578.—
* Dr. A. Muntean Orăștie 560.—
Aron Fejer, Brad:
* Dr. A. Hosszu, Deva 470.60
St. Albu, Brad 471.90.
G. Împărat, Brad 459.50
* A. Bolomiri, Balomir 459.58
S. Chirca, Hunedoara 453.—
20. * St. Erdélyi, Orăștie 452.—
* Dr. R. Doboș, Orăștie 450.—
I. Dima înv., Lupeni 449.20
St. Șielariu, Hațeg 449.20
Iosif Stojan, Piști 434.40
25. I. Petrovici, Dobra 428.50:
Dr. G. Dubles, Hunedoara 405.—
N. Parău, Orăștie 403.—
Florian Bugy, Zam 393.20
Simeon Corvin, Orăștie 389.61
30. N. Todosei sen., Hațeg
N. Lobonț, Piști 385.05
Iosif Indrieș, Băcăint 373.45
N. Obedău, Brad 364.21
* Petru Popovici, St.-Marie-de-peatră 364.—
* G. Popovici, Leșnic 362.—
Petru Oprea, Merișor 361.80
* Dr. I. Pop, Orăștie 342.60
Nicodim Ardelean Deva 342.—
Francisc Hosszu, Deva 340.40
40. G. Baciu, Orăștie 337.04;
L. Vladislav Hol.-Uricari 332.—

Darea celor însemnați cu steluță s'a socotit dublu.

Din lista viriliștilor au rămas vre-o 4 Români afară, fiindcă nu au cerut, ca darea să li se compute dublu, cu toate că respectivilor li-s'a trimis din partea conducerii clubului comitatens

datorii. Și când a venit rândul la plată, m'am împotrivit cu atâta putere atacurilor creditorilor, că societatea datorășilor m'a ales membru onorar pe vieață și mi-a oferit un album, compus din cambii protestate. Dar legile țerii noastre dau creditorilor atâtea putințe de a neliniști pe datorăși, că și de aici a trebuit să plec. Atunci am văzut, că n'am ce face, decât să emigrez.

Mă frământam grozav: Să merg în America? De-ar afla despre asta, poate că aici acasă tinerimea însuflețită mi-ar desprinde caii dela trăsura. Nu, nu merg în America: m'am simțit totdeauna slab în operetă. Haid spre Orient, acolo poți ajunge încă și prin cipe dacă ști ceti și scrie bine.

Mai întâi am plecat spre România. La graniță m'au oprit, crezând că-s emigrant săcuiu. Când s'a dovedit că vin direct din Budapesta, m'au slobozit mai departe. Asta e de sigur dispoziția societății săcuiștii, care ține în fie-care an o adunare în Budapesta în contra emigrării Săcuiilor, și dacă asta e prea puțin, aranjază și un banchet.

În România am trăit la început viață foarte bună, căci aveam 100 franci. Dacă s'au gătat aceia, am ajuns în ceea mai mare mizerie. Din copilărie natura mea era așa, că mai bucuros mă săturam de două ori, decât să flămânzesc odată. Așa m'a făcut na-

român, însinuări legale spre a le subscrie și trimite vicașpanului. Deci zace la mijloc o neglijență. De altfel și dintre străini au pățit-o mulți, fiind mai nainte us, că darea să li-se compute dublu și fără însinuare.

„Slăbiciune nescusabilă“

Toaste ungurești, la adunările culturale românești.

Aparițiile îngrijitoare de care ne-am ocupat în numărul nostru trecut sub titlul »Cronică neagră« și »Auda la cronică ueagră«, sunt desbătute și de celelalte ziare române cu aceeași îngrijire. Reproducem azi părerea ziarului »Drapelul« din Lugoj, părere prezintată cetitorilor săi cu aprobare și de »Gazeta Trans« din Brașov. Iată ce scrie »Drapelul«:

„La Lipova s'a repetit incidentul dela Biserica albă. Președintele adunării învățătoresci, — de astă-dată un bărbat pe deplin independent față de inspectorii școlari, — a salutată pe inspectorul școlar regesc present la adunare, cu vre-o câteva vorbe spuse în limba maghiară.

Dacă ar fi vorba de un simplu act de curtuasie față de un inspector regesc, care la asemenea ocașuni se arată foarte »conciliant« față de învățătorii nostri, n'am avea altceva de zis, decât că curtuasia e cam deplasată și poate deveni periculoasă cu vremea, căci pofta șovinismului e cunoscută: dacă îi întinzi azi un deget, mâne îți cere mâna întreagă!

Caracterul național al tuturor instituțiilor noastre, este astăzi în primejdie! Pe acest motiv trebuie să ne ferim chiar și de cele mai elementare acte de curtuasie — fie la aparență cât de nevinovate, — din cari cu vremea s'ar putea făuri un »titlu de drept« (!) contra limbei noastre!

Aici nu este vorba de pretinsa ură contra rasei maghiare, precum ne-o însinuă zilnic publicistica ostilă aspirațiilor noastre naționale, ci e vorba de apărarea dreptului limbei românești.

Și o spunem franc, că ni-e teamă, că introducându-se azi în

tura și creșterea din casă și acum îmi pare amar de rău de asta.

Într'o zi frumoasă de toamnă bag de seamă, că cum ședeam la poartă unei biserici, un om scund, voinic, cu ochii suri, își ațintește aspru privirea asupra mea.

— Ce-ți lipsește? — mă întrebă pe ungurește.

— Îs tare flămând.

— Asta nu-i boală ce se nu se poată vindeca.

— Dar n'am bani de medicină.

— Haid' cu mine — îmi zise.

Și braț la braț intrăram în cea mai apropiată apotecă, vream să zic, crășmă, unde fără șovăire prânzii una bună pe conta necunoscutului meu binefăcător. Numai vinul a fost așa de rău, că nu strica de-l luam în pilule.

În crășmă am aflat, că necunoscutul meu binefăcător e un anume Batăr, săcuiu, care a venit să-și cerce norocul în România. Toate celea le-a probat, dar de noroc n'a dat. Capital avea de două feluri: foarte mult în cap și foarte puțin în buzunar. Dar el așa credea, că dacă multiplică pe cest din urmă cu cel dintâi, va da de sumă mare. După-ce m'am săturat, mi-a spus, că această problemă matematică cu mine are nădejde să-o ducă în deplinire.

— Uitatu-te-ai d-ta, patrioate, vre-odată în oglindă? — mă întrebă.

discursul președintelui adunării vre-o câteva vorbe rostite în limba maghiară, mâne se va rostii deja întregul discurs de salutare în limba maghiară, iar încetățenindu-se așa pe neobservate usul limbei maghiare în adunările noastre românești, se va reclama mâne-poi-mâne, ca și discursul de deschidere să se rostescă în limba maghiară și, cu încetul, se va maghiarisa tot mersul adunării.

Nu voim să cobim a rău, dar ni-e teamă, căci suntem pățiți. Și după-ce reuniunile noastre învățătoresci, numai ca reuniuni românești au drept și reson de a fi, trebuie să fim extrem de precauți și să ne ferim și de cele mai elementare acte de curtuasie, cari, devenind us, ar putea fi periculoase pentru caracterul național românesc al reuniunilor noastre învățătoresci.

Repetim, că nu ura contra limbei maghiare, ci apărarea dreptului limbei noastre naționale ne impune precauțiune estraordinară, chiar și în casuri, cari la aparență par a fi simple acte de curtuasie și nimic altceva.

Dar deja la Biserica-albă s'a ivit bănuiala, și acum la Lipova pare a se chiar confirma, că cele vre-o câteva vorbe rostite în limba maghiară, nu sunt numai efflucul unei curtuasii deplasate, ci sunt efectele unei siluirii, la care au fost espuși președinții Reuniunii învățătoresci atât la Biserica-albă cât și la Lipova.

Se susține anume — și o declarație publicată de inspectorul școlar regesc după adunarea dela Biserica-albă, pare a fi chiar o adevărire a aserțiunei — că: inspectorul școlar regesc a făcut chiar pedentă prezența sa la adunare, dela salutul în limba maghiară.

Dacă se adeverește pe deplin presupunerea aceasta, atunci este evident, că aici avem de a face cu o tactică subțire, de a introduce în adunările românești de învățorii limba maghiară, căci tot omul cu mintea sănătoasă va înțelege, că furișându-se cu plan cuvintele ungurești în adunare, șovinismul

— Arare-ori.

— Știi d-ta, că d-ta ești un om îngrozitor?

— Așa se zice — răspunsei modest.

— Pe d-ta în Australia, te-ar spânzura fără judecata guvernului englez! Pentru-că ori-cine ar crede, că d-ta mănci de regulă oameni.

— Pe cuvântul meu de onoare, că n'am mâncat nici când!

— Cred, cred, dar spre norocirea noastră, alții n'o cred!

Cu asta își împinse scaunul mai aproape de mine, și-mi făcu cunoscut planul său diavolesc.

Peste două zile pe o piață a Bucureștilor se ridică o nouă șatră de scânduri. De-asupra ușii ei stetea scris cu litere ce să vedeau până departe:

Aici se poate vedea o papuă, care mănca oameni!

Modestia nu mă oprește să-ți spun, că această papuă măncaătoare de oameni, eram eu.

Pe lângă înfățișarea mea de azi mai închipuiește-ți o șatulă de vix, dar unsă pe mine, apoi haine turcești și lanțuri zurăitoare. Batăr mă scotea afară, mă arăta la mulțimea adunată, eu mirăiam și-mi băteam dinții deolaltă. Cu asta producția era gata.

Durure, public nu aveam. Piața țergului așa era de plină de comedieși nemți, că geșeftul nostru nu

nu-și va mai da pace, până-ce limba maghiară nu va scoate cu desăvârșire limba română din us!

Acum se mulțumește inspectorul școlar cu vre-o câteva cuvinte rostite în limba maghiară, mâne va cere un discurs întreg, și poi-mâne va cere ca: toate desbaterile să fi în limba maghiară! Astfel cele vre-o câteva cuvinte maghiare rostite la Biserica albă și Lipova, devin cuiul lui Pepelea în organizația reuniunilor noastre românești de învățători.

Trebuie deci să luăm bine seamă ce facem și să prevenim eventualul pericol de cu vreme, căci dacă rostul vremilor va fi ca politica de stat să nu mai admită reuniuni românești de învățători, mai bine să închinăm steagul cu cinste, decât să fim în mod atât de bătăran trași pe sfoară!

Reuniunile noastre învățătoresci sunt asociații independente cu statute aprobate de guvern. E un act de atențiune, dacă biroul invită la aceste adunări și pe inspectorul școlar din partea locului. E act de deosebită atențiune, dar nimic altceva!

Iar între împrejurări normale este chiar bine venită prezența inspectorului școlar la adunare, căci i-se ofere ocașune a cunoaște pe învățătorii noștri și în cadrul vieții lor societare. Și e bine să ne cunoască, căci — chiar după cum a spus-o inspectorul la Biserica albă — i-să dă ocașune să-și corecteze și îndrepteze multe păreri false de mai înainte.

Noi n'avem ce ascunde la adunările noastre, căci noi nu urmărim scopuri ascunse sau neertate. Cu cât ne cunoaște lumea mai mult în lumina adevărată, cu atât mai bine este.

Pe motivul acesta nici nu putem avea nimic contra invitării inspectorului școlar regesc la adunările noastre, ba ne-am bucura chiar, dacă ar veni chiar și ministrul de culte și instrucțiune în mijlocul adunării, ca să vadă, că învățătorii noștri nu sunt niște urși, cari mănăncă oameni, cum se crede pe la Budapesta!

putea înflori de loc. Venitul ni-l mâncam zi de zi; eu mai ales mă bucuram de o așa poftă de mâncare, că dacă eram adevărat mănăcator de oameni, de bună samă mă alungau afară din România pentru marea scădere a populațiunii.

Atunci Batăr își scoase capitalul care-l avea în cap, și peste câteva minute, peste ușa șetrei, de-asupra scrisorii celelalte, publicul mai cetea și următoarea inscripție:

„Capătă 1000 de franci acela care se lasă să fie mâncat!“

S'a dovedit că ideea asta a fost minunată. Să imbulzea publicu grozav ca să vadă pe cutezatul care pentru 1000 de franci se va lăsa mâncat. Eu îmi clântăneam dinții deolaltă foarte voios, și cu fericită sete de sânge îmi zuruam lanțurile.

Iar gazda-meu Batăr mă vicsăluia în fie-care dimineață, cu atâta voie bună și patimă, că și sângele mi se negrea sub piele.

Asta a ținut așa o săptămână de cap, și înotam în bani până în grumazi.

Într'o zi, pe când Batăr puneia iar celor adunați obicnuita întrebare, că nu se găsește careva din onoratul public, care se se lase să-l mănă, — iacă pășeste înainte Nuțu, sluga dela panorama nemțască de vis-à-vis, și zice:

— Ba se găsește.

Dar dacă venirea și prezența inspectorului regesc la adunare înseamnă desbrăcarea reuniunii de caracterul său original, atunci nu mai are nici un rost a dori prezența lui la adunare și, prin urmare, nici nu mai avem să-l invităm.

Noi îl vedem bucuros ca oaspe, dar trebuie să protestăm energic, dacă venirea lui la adunare este legată de condiții atât de primejdioase pentru existența reuniunilor noastre!

Dacă invităm pe cineva în casa noastră, e treaba noastră cum îl primim. Dacă nu-i vom ști da cinstea ce i-se cuvine, este rușinea noastră și nu a oaspeului. Trebuie însă să protestăm energic, când oaspele încearcă să se facă stăpân în casa noastră, și să ne poruncească că ce avem să facem!

Astfel de oaspeți nu-i putem nici respecta și nici primi în casa noastră. Și dacă de fapt la Biserica albă și Lipova s'au rostit cele vre-o câteva vorbe maghiare în urma presiunii morale a inspectorului regesc de școale, apoi în *ambele cazuri au dat preșidenții reuniunii semne de o slăbiciune nescusabilă*

Și fiind interes eminent național apărarea și susținerea reuniunilor noastre învățătorești, trebuie să avertisăm de cu vreme factorii competenți, ca să nu ducă reuniunile pe un poverniș atât de primejdios pentru existența lor ca reuniuni românești!

Correspondență

Adunarea

despărțământului Hunedoara-Deva al „Asociațiunii”, la Hunedoara.

Zi de sărbătoare și însuflețitoare de inimă a fost ziua de 9 Oct. c. pentru Românii hunedoreni, când în mijlocul lor s'a ținut adunarea anuală a despărțământului Hunedoara-Deva al „Asociațiunii” pentru literatura română și cultura poporului român.

Ca în tot locul, așa și aici, adunarea unui despărțământ al celei mai mari și mai vechi societăți culturale a noastre, a fost primită cu dragoste

— Cine? întrebă Batăr recind.
— Eu, Nuțu!

M'am sprijinit de gazda meu, că ameteam. El mă izbi în coaste și-mi șopti:

— Pe el maghiare! Trebuie speriat! — Ei bine, haida în sus Nuțule, aici pe bină!

Și Nuțu păși curajos și strălucindu-i ochii! Eu m'ăraiam ca un urs rănit, băteam greu din picioare, mă asvârleam spre Nuțu, și-mi întorceam ochii, în vreme-ce vicul curgea vale de pe fruntea mea! Iar Nuțu nu se speria!

Publicul cerea zgomotos se mână dară pe Nuțu. Câteva căciuli de miel începură să zboare în noi.

— Mișelie! Înșelători! Asta nu-i mâncător de oameni! — zbieau din jos.

Batăr tot mereu mă izbea și încurajă, să-mi implânt dinții în el. În sfârșit îmi închisei ochii, căscăi gura și cu un răcnet de adevărat animal sălbatec, mușcai și rupsei urechea lui Nuțu! Nenorocita jertfă alergă urlând la gazdă-sa, care îl ațitase contra noastră, iar eu am împetrit cu o urechie între dinți, toate membrele îmi tremurau și, precăt se poate asta dela un om vixuit, stam galben ca ceara în fața publicului.

Publicul întâiu a aplaudat grozav, dar după aceea a pretins să și mână

și voe bună, conșciu fiind ori-cine de frumoasele probleme ce le propagă: cultivarea literaturii, a limbii noastre românești — fără de care, cum a spus Timoteiu Cipariu în discursul său la 1861 când s'a înființat Asociațiunea, nu am mai fi demni a ne numi fii părinților noștri — și răspândirea culturii între Români.

Duminecă în 9 c. după sevrșirea serviciului dumnezeesc și invocarea duhului sfânt, s'a ținut în biserica gror. adunarea despărțământului, salutată de d-nul protopop Avram P. Păcurariu.

Dintre oaspeții afară din Hunedoara au fost, afară de d-nul Dr. Alexandru Hossu din Deva, d-nul preot Cornel Popescu, d-nul Dionisie Ardelean și d-nul protopop George Romanul, tot de acolo, apoi d-nii preoți Mihuiț din Hondol, Șinca din Batiz, Șinca din Biscarea, George Răin din Nădășdia-inf., Leonte Ungur din Zlaști și alții.

D-nul Alexandru Hossu deschizând adunarea a ținut o vorbire însuflețită în care a arătat foloasele ce le aduce poporului român și în special țărănimii noastre „Asociațiunea”, cât de scumpă trebuie să ne fie această instituțiune culturală și cum trebuie să ne alipim de ea.

S'a cetit apoi lista persoanelor din cadrul acestui despărțământ, cari au solvit taxele de membri ai „Asociațiunii” cu ocazia acestei adunări, realizându-se astfel suma de peste Cor. 500.—

D-nul învățător Andreiu Ludu a cetit apoi frumoasa sa disertațiune despre: Însemnătatea și lipsa școalei pentru poporul român, ca individualitate etnică, ascultată cu atențiune de toți cei prezenți, arătând ce foloase ne aduce școala cu deosebire nouă, cari trăim într'un stat poliglot, aducând exemple despre ceea-ce a făcut școala în statele civilizate din apus etc. etc.

Sfârșindu-se periodul de trei ani al comitetului despărțământului, s'a constituit noul comitet în persoanele domnilor: President Dr. Alexandru Hossu, vice-pres. A. P. Păcurariu, secretar Dr. Iustin Pop, cassier Dionisie Ardelean, bibliotecar Cornel Popescu, iar membrii: d-nii G. Romanul, Petru Mihuiț, V. Osvadă și Dr. G. Dubleșiu.

D-nul preot Mihuiț a făcut propunerea, ca între altele să se facă colecte cu deosebire din partea preoților deosebite din partea preoților dela țară, la cari să contribuie fie-care țărăn, cu o sumă cât de mică pentru „Asociațiune”, arătând ce folositoare sunt și ce sume considerabile aduc aceste colecte în țările din occident, prin contribuirea cu sumele cele mai minimale.

Această propunere a provocat căte-va discuții și adăogându-se la ea

acea ureche! Așa e gustul în România.

— Asta însă n'o mai fac, — șoptii desperat stăpânului.

Publicul începă a scoate cuțitul cel de tăiat mămăliga și noi începurăm a crede, că atâta i-am tot arătat mâncători de oameni, până-ce în urmă ne vor mânca ei pe noi.

— Nemernicule! Lașule! strigă Batăr pe mine, — apoi iacă oiu mânca-o eu! și-mi smulse urechea din mână.

Publicul înmărmuri de-odată. Așa dară nici nu unul, ci aci-s doi mâncători de oameni! Fiori simțiră cu toții. În clipa asta intră poliția. Noi pe cealaltă ușă tunde-o copile, și până la Csik-Szereda nici nu ne-am mai oprit. Aci am împărțit între noi suma de bani adunați, — și cu banii aceștia mi-am înființat eu fabrica de săpun, pe care țiu-o recomand în toată binevoitoarea atenție!

„Raze de lună“

de V. E. MOLDOVAN,

un elegant volum de nuvele și schițe, bine apreciate de critică, — se află de vânzare la administrația „Libertății”. 1.60 cor.

și propunerea d-lui V. C. Osvadă, de a se face aceste colecte și pe la petreceri populare, concerte, etc., s'a hotărât a se prezenta comitetului cele două propuneri, pentru a se dezbate mai de aproape și eventual a se pune în lucrare.

S'a trecut apoi la celelalte puncte din programul publicat și în „Libertatea” și neputându-se statori de-ocamdată locul, unde să se țină în anul viitor adunarea acestui despărțământ, d-nul președinte a închis ședința pe la orele 1 a. m.

Ședința s'afârșită, s'a ținut banchetul dat cu această ocaziune la hotelul Keller, la care au participat peste 70 de persoane, între cari și dame și căți-va oaspeți unguri din localitate. Aceștia cu deosebire au putut să se convingă de neadevărurile și calomniile scrise în gazetele ungurești despre „Asociațiune”, cu ocazia adunării generale dela Timișoara și au putut vedea, din vorbirile ținute la banchet, scopurile pacifice și frumoase ce le are și le propagă această instituțiune culturală a noastră.

Dintre toate am remarcat: toastul d-lui președinte pentru „Asociațiune”, al d-lui protopop Pop pentru comitet, al d-lui Mihuiț pentru Românii hunedoreni, al d-nului Dr. Dubleșiu pentru autoritățile locale și pentru strefinii prezenți, al d-nului preot Șinca din Biscarea pentru poporul român și al d-lui V. C. Osvadă pentru femeia română.

A fost o animație destul de mare și banchetul decurgând în cea mai bună ordine, s'a sfârșit pe la orele patru p. m.

La 7½ ore seara s'a început concertul dat de corul român din Hunedoara, în sala hotelului „La castelul lui Huniade”, la care a participat multă lume și care a fost cât se poate de reușit. Corul mixt numai de vre-o două săptămâni, a făcut cinstite dirigenții lui, d-nul inv. A. Ludu și Românii hunedoreni prin frumoasele bucăți ce le-a cântat. Doamna Elisabeta Ciontea prin declamarea „Baladei” de G. Coșbuc a dovedit mult talent declamatoric și a încântat pe cei prezenți, iar d-nul Nicolae Macrea cântând solo piesa: „Mândruțică dela munte” de C. Ștefanescu, a subjugat pe ascultători cu voluminoasa-i voce de bariton.

După concert, la care s'a realizat un profit curat de Cor. 123.80, care s'a împărțit între „Asociațiune” și școala română din Hunedoara, a urmat apoi dans până dimineața, ducând fie-care cu sine cele mai frumoase amintiri despre adunarea despărțământului „Asociațiunii” și despre petrecerea ce a avut loc cu privilegiul acesta.

Stelian.

NOUȚĂȚI

Congregația de toamnă a comitatului Hunedorei, e convocată pe 26 Oct. c., la Deva, după un program de peste 200 obiecte, — printre cari și budgetul comitatului pe 1905.

Românii sunt rugați să participe în număr complet, fiind tare de lipsă o revedere și consultare!

Calea ferată de la Deva la Brad peste *Băița*, se vede că se va realiza totuși. Se scrie anume că groful Forgach a primit de la minister concesiunea pentru deschiderea căii. Trenul va fi tras cu motor, cu vagoane mici, pentru câte 10—15 persoane unul.

Lipsa învață minte... După raportul directorului de finanțe din Deva, în anul acesta au încurs în venitele din comitat la rubricile tutun și spirit, cu mult mai puțin venit ca anul trecut pe vremea asta! Anume din venitele după spirtuoase au încurs cu 17.847 cor. 38 b. mai puțin, iar la tutun cu 1824 cor. 34 fil. mai puțin ca anul trecut.

O de-ar ținea D-zeu năravul oamenilor și după-ce vor da iar anii buni, ca cu consumarea beuturilor și a tăbacului să dea an de an tot mai napoi

† **Pompiliu Pliso**, proprietar în Săcărâmbu, capul unei fruntașe familii românești din numitul opid, a încetat din viață în 11 Oct. n. după scurte dar grele suferințe, în etate de 59 ani, în al 30-lea an al căsătoriei. Reposatul lasă în adâncă jale pe soția sa Septimia n. Albini, apoi pe fii și fiicele Sabina măritată Al. Oprea, Adelina, Silvia, Pompiliu, Letiția, Olimpiu, pe fratele seu Sabin, ginerele Al. Oprea, nepoții Mircea și Cornel și numeroase rudeni. Pe reposatul îl deplâng și toți căți l'au cunoscut, căci a fost un tată de familie care s'a jertfit în mod rar pentru creșterea familiei sale iubite. Odichnească-l Domnul în pace!

Boala de scarlatină și tifos în Orăstie și jur încă n'a încetat. Școlile, cari erau să se deschidă în 11 Oct. s'a hotărât să mai rămână închise 2 săptămâni.

Trei de-odată! Femeia lui Stefan Bursesc din Jil-Coroști a născut în 3 Oct. trei feciorași! Și sint toți trei sănătoși.

Mulțumită. Comit. protopresb. al tractului Dobra aduce și pe această cale cea mai profundă mulțumită dlui Petru Gontean, proprietar în Dobra, pentru frumoasa donațiune de 900 coroane făcută pe seama școalei tractuale a și fondului pentru casă protopresbiterală.

Dobra, la 21 Septembrie 1904.

Iosif Morariu, Toma Neamțu, protopresb. episcop ppb.

49 ofițeri francezi, cari fuseseră colegi cu Regele Petru al Sârbiei în școalele înalte militare din Franca, — au plecat din Paris spre Belgrad, ca să facă o vizită fostului lor coleg de școală, acum cu coroană regală pe cap. Au sosit în capitala sârbescă azi, Sâmbătă, în 15 Oct. și vor sta acolo până în 18. fiind oaspeții Regelui.

Candidat de avocat cu praxă în afacerile advocaționale posedând și limba germană caută angajament în cancelarie advocațională.

Adresa: V. Pap, candidat de adv. Madarász p. u. N.-Szalonta.

Războiul.

De o săptămână încoace lucrurile pe câmpul de războiu, au luat cu totul altă față, decât o avea până acum. Până aci eram obișnuiți să vedem numai pe laponezi atacând pe Ruși, iar pe Ruși apărându-se și retrăgându-se din calea lor. Acum de-odată — se zice că la ordinul Țarului — Rușii au luat ei atacul și laponezii apărarea, retrăgându-se dela Mukden înapoi către Liaojang.

Știrile diu 12 și 14 Oct. spun, că lupta cea mare s'a început. laponezii s'au retras până din jos de rful Ciliho. În 13 Oct. toată ziua a fost luptă mare între artileriile celor două armate, dar lupta a rămas nehotărâtă, încetată în întunerecul nopții.

Rușii au făcut încercarea de a încongiura aripa stângă a laponezilor dar n'au reușit. În anumite puncte Rușii au respins pe laponezi, dar icicolo laponezii iară i-au respins, recucerindu-și locurile pierdute.

Zilele astea vor sosi știri despre încercări doar și mai crâncene ca cele dela Liaojang. Căci peste 600.000 de oameni stau în fioroasă și turbată încercare. E o luptă ca a urieșilor din povesti, cari se asvârli unii pe alții

în pământ până în glesne, până în genunchi, până în brâu. Că din cei doi urieși din Manciuria care va fi pe urmă izbit în grumazi și i-se va tăia apoi capul de paloșul contrar, — încă nu se poate spune.

Literatură

Ni-se trimite spre publicare acest articol, căruia îi facem loc, cuprinzând o idee, o propunere, ce ar trebui să formeze obiect de meditație la conducerea Asociațiunii, dacă e ca „Enciclopedia” să ajungă la răspândirea ce sar cuveni.

Ceva despre

Enciclopedia Română

Lucrarea asta, de care s'au legat multe nădejdi și tot atât de multe certe, s'a terminat. E tipărită pe speșele neamului, sub auspiciile „Asociațiunii pentru cultura poporului român”

Despre lucrarea asta, de-și s'a vorbit mult, s'a spus foarte puțin.

Motivul este, că de-și s'a tipărit prin „Asociațiune”, ori poate chiar din acest motiv, — n'a răzbătut în public, decât mai numai vestea ei. Și are poate menirea, ca și celelalte cărți tipărite la „Asociațiune”, să stea înmagazinată în antișambra biuroului, ani de zile.

Ca și pe mulți alții, — pe preocupă chestia „Enciclopediei”, — de oarece, se vede că și aci se urmărește mai mult un efect de foc bengalic, decât scopul cuviincios și folositor.

Mă tem că avariații acestui far național de cultură, va nizui să facă și aci „căștiguri”, în loc să nizuiască răspândirea opului în cercuri cât se poate de largi, spre liniștirea tuturor celor ce au contribuit cu o bobol lor la alimentarea culturii poporului.

Vedem cu toții, că „Asociațiunea” a pus „Enciclopediei” un preț ne-mai pomenit, așa încât abea puținii vor putea să o cumpere.

Cartea s'a terminat, dar sunt ținuturi și orașe întregi, unde zădarnic încerci să afli vr'un exemplar, ca să răsfoiești după ceva.

Nu o au bibliotecile, nu o au casele, societățile de lectură, reuniunile, nu o au protopopii, preoții, învățătorii, studenții universitari și studenții din liceu, de cum se o aibă advocații și bogății.

Tipărirea opului a costat mult dar va fi costând și mai mult, dacă nu se va vinde. — Și nu se va vinde, fiind puțin amintită prin ziare, — puțin comentată, — și fiind dată uitării. Și nu se va vinde fiind prea scumpă.

Cum crede „Asociațiunea” că un învățător va da salariul lui de pe trei luni, ca să plătească „Enciclopedia”?

Ori un student, — banii de cheltuială de pe doi ani, — presupunând că ar avea de-a gata, într-o sumă?

Și cu toate aceste, chiar printre aceștia ar fi să se răspândească mai mult „Enciclopedia”. Dar cum? Iată un lucru care ar trebui să se dezbate mai amănunțit.

Iată o chestie, la care ar fi să se consulte păreri mai norocoase decât cele a secretarului „Asociațiunii”, păreri întemeiate pe o cunoaștere mai desăvârșită a relațiilor noastre, cari nu sunt nici decât asămănătoare cu cele ale poporului celui tixit de „Rund-Bund-Verein”-e.

Și însfârșit iată o chestie care trăbuia sulevată la adunarea generală dela Timișoara.

Ar fi să se spună odată, că prea e scumpă cartea, — că prea ar vrea să câștige mult — „Asociațiunea” pentru cultura poporului Român prin răspândirea acestei culturi în popor, și că ar fi consult să se vândă în condiții posibile, și anume, să se dea tuturor celor ce prezintă o garanție personală „cât de cât”, în condiții favorabile și în condiții de a se plăti în rate lunare de 2-4-6 coroane. Să se urce prețul pentru unii și să se scărțeze pentru învățătorii, preoții și studenții, și pentru — bibliotecile populare.

Pentru-că ovreii din Pesta vând cu mult mai lezne și în condiții mai ușoare cărțile de acest soi, și le vând în mai multe exemplare, în folosul lor și în folosul — cumpărătorilor Dl Diaconovich e renumit în întreprinderi. De ce nu-și validează aci — spiritul?

Sir.

Un adjunct notarial

află aplicație îndată, în cancelaria notarială a Beriului, (cercul Orăștie).

Salar, după înțelegere.
A se adresa subscribului:

Petru Dămian
notar
Berény (u. p. Szászváros.

Casa Nr. 23.

din strada Timari-mare, în Orăștie, având 4 odăi (2 din ele la stradă), bucătărie, cămară, grajd, șopron, etc. și curte și grădină mare, — e

de vândut

din mână liberă. Informații mai de-aproape se dau în casă.

Publicare.

„Hotelul comunal“ din Seliște edificiu nou, modern, cu 6 odăi pentru pasageri, pavillon de vară, grădină, cuclărie, grajduri etc. — mobilat cu întreg inventarul pentru bucătărie, restaurant, cafenea și odăi de pasageri, se dă în arendă pe anii 1905, 1906 1907.

Consumul anual circa 700 lit. vin, 175 Hl. bere și 120 l. liquer și rum. — Condițiunile se pot ceti la cancelaria comunală.

Licitația verbală în 23 Octombrie a. c. la 11 ore a. m. până când se primesc și oferte închise provăzute cu 400 cor. vadiu și cu declarația că condițiunile sunt cunoscute.

Seliște, în 10 Octombrie 1904.

Primăria comunală.

Un practicant de notar

se primește numai decât în cancelaria notarială a Cugierului.

Salar lunar 80-90 cor.
Doritorii se se adreseze subscribului:

Procopiu Herlea
notar, Kudsir.

Publicațiune.

O moară cu 2 pietri ce este proprietatea comunei Căstău se dă în arândă

la cel mai mult promițător, în 24 Octombrie 1904.

Condițiunile se pot vedea în cancelaria notarială în orele oficioase.

Căstău, 5 Octombrie 1904.

În numele primăriei comunale:

Filimon Udrea,
primar.

2—2

ASIGURĂRI

≡ contra focului ≡

în condițiile cele mai favorabile, cu premii mai ușoare ca la alte bănci, primește

„Assicurazioni Generali“

cea mai mare bancă de asigurări din AUSTRO-UNGARIA.
Are numai fonduri proprii (avere agonisită în cei 70 ani de când există) 228 milioane coroane. În fiecare an crește această puternică bancă, cu câte 20,000,000 coroane, creștere curată.

Fiind așa bogată, și la prețurile pagubelor de foc e mai culantă ca ori-ce altă bancă!

În ORĂȘTIE are agentură principală care primește asigurări. — A se cere informațiuni la administrația acestei foi!

„TÎRG DE IMOBILE“

Cine dorește

a vinde sau a cumpăra în timpul cel mai scurt: Moșii, păduri, băi (mine), fabrici, fabrici de țigle, mori joagere, neguțătorii complete, cărcime, băcăni de toată mărimea etc. etc. Sau cine caută servitori, oficii, lucru se se adreseze la administrațiunea foi „Tîrg de imobile“. Această foaie are tot felul de anunțuri folositoare din toată țeara. Le scrisori e a se alătura o marcă postală de 10 fil. (5 cr.) pentru răspuns.

Cu stimă

Carl Gross

ORĂȘTIE, Strada Dealului Nr. 11.

2—5

Fên, pae și otavă,

se află de vânzare, fên bun vre-o 14 cară, pae vre-o 200—250 cară, otavă vre-o 15—20 cară

Doritorii de a cumpăra se se adreseze la Dl Dumitru Vlaicu în Bințiși.

Benczencz, u. p. Szászváros.

2—2

5965/1904. tkvi.

Arverési hirdeteményi kivonat.

Az Árdeleana pénzintézet végrehajtatónak Kostesc Eftemie bójilakos végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a kérelem következtében a végrehajtási árverés 40 kor. tőke-követelés és ennek 1901. évi február 29-től járó 6% kamatai 174 kor. 43 fil. végrehajtási már megállapított, valamint jelenlegi 11 kor. és a még felmerülő költségek kielégítése végett az 1881. t.-cz. 144. §-a alapján és 146. §. értelmében a dévai kir. törvényszék (a szászvárosi kir. járás-biroság területén levő a Szerekán fekvő a szerekai 256 sz. tjkönyvben A + 1 rd. 198 hrsz. ingatlanokra 68 kor., A + 2 rd. 185, 186 hrsz. ingatlanra 55 kor., A + 3 rd. 23, 24. hrsz. ingatlanra 392 kor. A + 4 415/1, 341 kor. A + 5 rd. 1108 hrsz. ingatlanra 91 kor., A + 6 rd. 1662 hrsz. ingatlanra 59 kor.,

A + 7 rd. 451/2 hrsz. ingatlanra 8 kor., A + 8 1583 hrsz. ingatlanra 64 kor., A 58/1 hrsz. ingatlanra 100 kor., az u. o. 122 sz. tjkvben A + 1 rd. 184 hrsz. ingatlanra 8 kor., A + 3 rd. 207 hrsz. ingatlanra 99 kor., végre az u. o. 408 sz. tjkvben A + 1 rd. 957 —960 hrsz. ingatlanra 365 kornában ezennel megállapított kikiáltási árban és pedig ezen utóbbi ingatlanra az 1881. évi LX. t.-cz. 156 §-ának alkalmazásával elrendeltetik.

Az árverés megtartására határidőül 1904. évi november hó 7-ik napjának délelőtti 9 órája Szereka község házában tüzetik ki. Az árverési hirdetemény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság, mint telek-könyvi hatóságánál és Szereka község előljáróságánál tekinthetők meg.

A kr. bíróság tkvi hatósága.

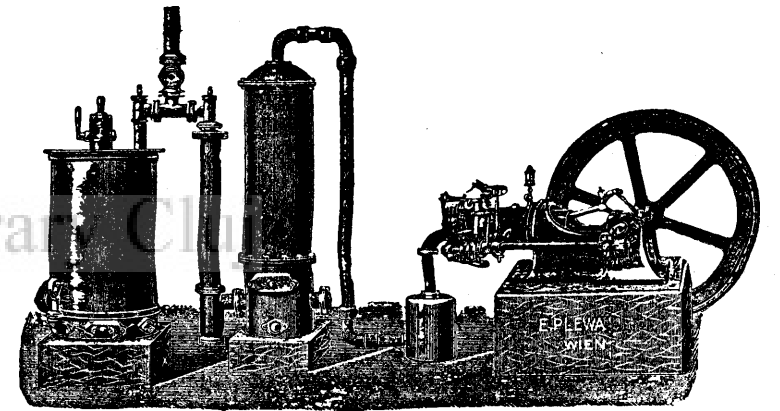
Előadó távollétében

Fekete,
kir. aljárásbíró.

B. DÉNES, BUDAPESTA

VI. Váci körút 61.

representantul și depositul general pentru Ungaria, a fabricii ces. reg. privilegiate de mașini și motoare, a inginerului E. Plewa, succesorul firmei Brauner și Klasek
Motoare de benzin, gaz, petrolu și vapor, 2—100 PH., locomobil de benzin și petrolin 2—20 PH.

Tot aceiașimotoare provăzute cu arangement pentru gaz sugativ, reduc cheltuelile de fiecare putere de cal pe oră cu 2—3 fileri!

Prețuri ieftine și condiții de plată favorabile!

Catalog gratis și franco.

Să primesc reprezentanți solizi în provincie.

27—52

„TIPOGRAFIA NOUĂ“

în Orăștie

provăzută cu cele mai noue și elegante soiuri de litere, — se oferă Onor. Public pentru tipărirea de cărți, broșuri, foi, anunțuri, invitări, placate, și ori-ce alt soi de tipărituri.

Numărul de față al foi „LIBERTATEA“, tipărit în „Tipografia Nouă“ presintă și el în parte bogăția și variația caracterelor de care dispune.

Prețuri moderate!

Executare repede!

Tiparul propriu, „Tipografia Nouă“, în Orăștie.